

WORKSHOP

**PALLIATION TIL
PATIENTER MED SVÆR
PSYKISK SYGDOM**

Kirstine Bøndergaard
Læge, PhD-studerende

Kræftafdelingen, Aarhus Universitets Hospital & Institut for Klinisk Medicin, Aarhus Universitet
LinkedIn: Kirstine Bøndergaard, X: @CASEMED_DK

CASEMED FORSKERGRUPPEN

Initiativet er startet og ledet af professor
Mette Asbjørn Neergaard

3 PhD projekter

To reviews og to indledende antropologiske
studier, en statusartikel og flere publikationer
på vej

PROGRAM

---

1 times workshop

- Indledende gennemgang af eksisterende litteratur indenfor emnet (15 min)
- Mit første studie i PhD projektet og planen for de to næste studier (15 min)
- Dialog i grupper om erfaringer indenfor emnet (15 min)
- Opsamling (15 min)

DEFINITION AF PATIENTGRUPPEN

I litteraturen defineres svær psykiatrisk sygdom (SMD) som diagnoserne:

- Moderat til svær depression
- Manio-depressivitet/bipolær sindslidelse
- Skizofreni og psykose lidelser

ULIGHED I KRÆFTBEHANDLING

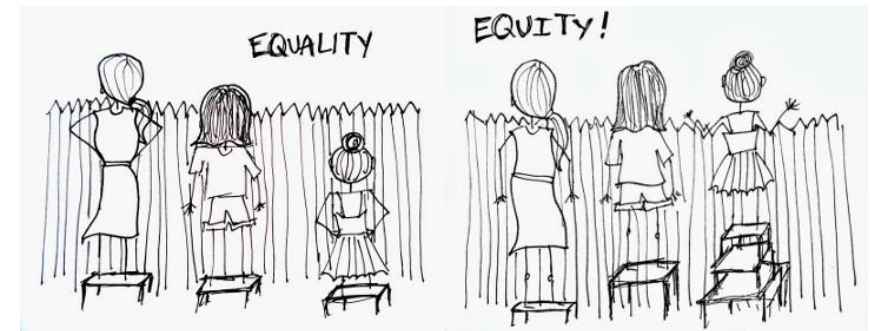
- **4,5%**^[1] af alle patienter har SMD, svarende til **1800** kræftpatienter på årsplan
- Kræft er den **2. hyppigste** dødsårsag^[2] i gruppen og der er en **2-4 gange** øget mortalitet i.fht. patienter uden SMD^[3]
- Patienter med SMD dør igennemsnit **15-30 år** tidligere end den generelle befolkning^[2]
- Diagnosticeres **oftere** med metastatisk sygdom^[4] og det er **mindre sandsynligt** at de modtager rettidig behandling iht. nyeste guidelines^[3]

[1] National Institute of Mental Health. Mental Health Information.

[2] Olsson M et al., JAMA psychiatry, 2015.

[3] Crump C et al., Am J Psychiatry 20213.

[4] Kisely S et al., JAMA Psychiatry.

BARRIERER I AKTIV KRÆFTBEHANDLING

BARRIERS IN CANCER TRAJECTORIES OF PATIENTS WITH PRE-EXISTING SEVERE MENTAL DISORDERS - A SYSTEMATIC REVIEW

Bentson TM¹, Fløe LE², Bruun JM², Eriksen JG^{2,3}, Johnsen SP⁴, Videbech P⁵, Brogaard T⁶ Andreassen P⁷, Mygind A⁸, Bøndergaard KB⁹, Neergaard MA^{2,3,10}

Hos patient: Nedsat egenomsorg og evne til at opfatte symptomer – sen diagnostik

Hos behandlere: Stigma rettet mod psykisk sygdom – forveksler psykiske og fysiske symptomer

I systemet: Fragmenteret sundhedsvæsen

Dårligere kvalitet i aktiv kræftbehandling

PALLIATION TIL PATIENTER MED SMD

Review Article | Palliative Medicine and Palliative Care for Incurable Cancer

End-of-life care for cancer patients with pre-existing severe mental disorders – a systematic review

Haukur Svansson¹, Kirstine Bøndergaard^{2,3}, Poul Videbech^{4,5^}, Mette Kjærgaard Nielsen^{6^}, Jane Ege Møller³, Louise Elkjær Fløe^{2,3}, Terese Myhre Bentson⁷, Mette Asbjørn Neergaard^{2,3,8^}

- Er der ulighed i palliation?
- Dette review undersøgte kun **kræft**patienter med SMD i palliative forløb
- USA, Taiwan og Frankrig
- Overraskende fund: Mere EOL-care men mindre HIEOL-care

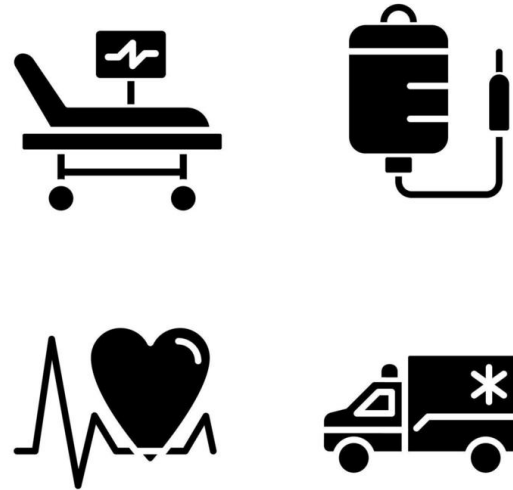
PALLIATION TIL PATIENTER MED SMD

End-Of-Life-care

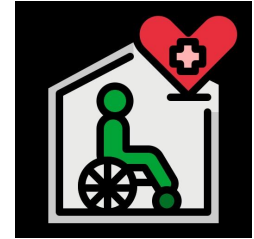
HIEOL-care (High-Intensive-End-Of-Life-care)

MINDRE HIEOL CARE

Patienter med SMD modtog mere EOL-care og mindre HIEOL-care ¹

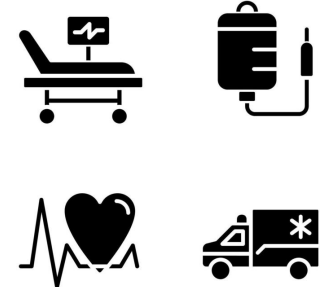
HIEOL defineres som:

I den sidste måned af livet

- >1 indlæggelse på hospitalet, >1 brug af skadestue eller ≥ 1 indlæggelse på intensiv afdeling
- Modtage parenteral ernæring, modtage interventioner så som kirurgi, skopi/billeddiagnostik eller blodtransfusioner

I de sidste to uger af livet

- Modtage kemoterapi
- Død under akut hospitalsindlæggelse

[1] Fond G et al, Nature 2021

LANGE FORLØB I PALLIATIVT REGI

- Patienter med skizofreni blev henvist tidligere til palliativ behandling og modtog længere tids palliativ behandling end kontrollerne. De modtog mindre HIEOL end kontrollerne ²

- Patienter med forudgående depression kom i højere grad på hospice og modtog mindre HIEOL care ³

[2] Viprey et al, Neuroscience 2021

[3] Doan et al, Yale 2016

ORIGINAL ARTICLE

Access to specialist palliative care services by people with severe and persistent mental illness: A retrospective cohort study

*Helen Butler*¹ and *Anthony John O'Brien*²

¹*Mercy Hospice, and* ²*School of Nursing, University of Auckland, Auckland, New Zealand*

Aim: To explore access to specialist palliative care services within one New Zealand health district using a cohort of people diagnosed with pre-existing serious and persistent mental illness (SMI) and receiving specialist palliative care services, was compared to the general population from the same health district.

Result: People with SMI are 3,5 times less likely to receive specialist palliative services compared to the general population

Patients with both cancer and psychosis—to what extent do they receive specialized palliative care

Jenny Bergqvist^{1,2} | Stina Hedskog² | Christel Hedman^{3,4} |
Torbjörn Schultz⁴ | Peter Strang^{4,5,6}

- Efter Haukurs review kom der et svensk studie (2024), hvor de fandt, at patienter med psykoselidelser og metastatisk cancer modtog mindre SPC, 61% over for 74%
- Emnet er komplekst, og vi har på nuværende tidspunkt også registerstudier i gang i DK, hvor det tyder på, at patienterne, som det svenske studie, får mindre SPC

ÅRSAGER

Hvorfor modtager patienter med SMD

- Mere palliativ behandling (jfr. H.Svansson review)
- Mindre HIEOL behandling

Mulige årsager

- Afsluttes hurtigere fra aktiv kræftbehandling
- Henvises generelt i højere grad til specialiseret palliativ indsats grundet komplicerede psykosociale faktorer

HVAD VI FORTSAT MANGLER VIDEN OM

Hvordan er **kvaliteten** i de palliative forløb til denne patientgruppe?

Hvordan måler vi kvalitet?

Multi-metode PhD projekt med kvantitativ og kvalitativ tilgang

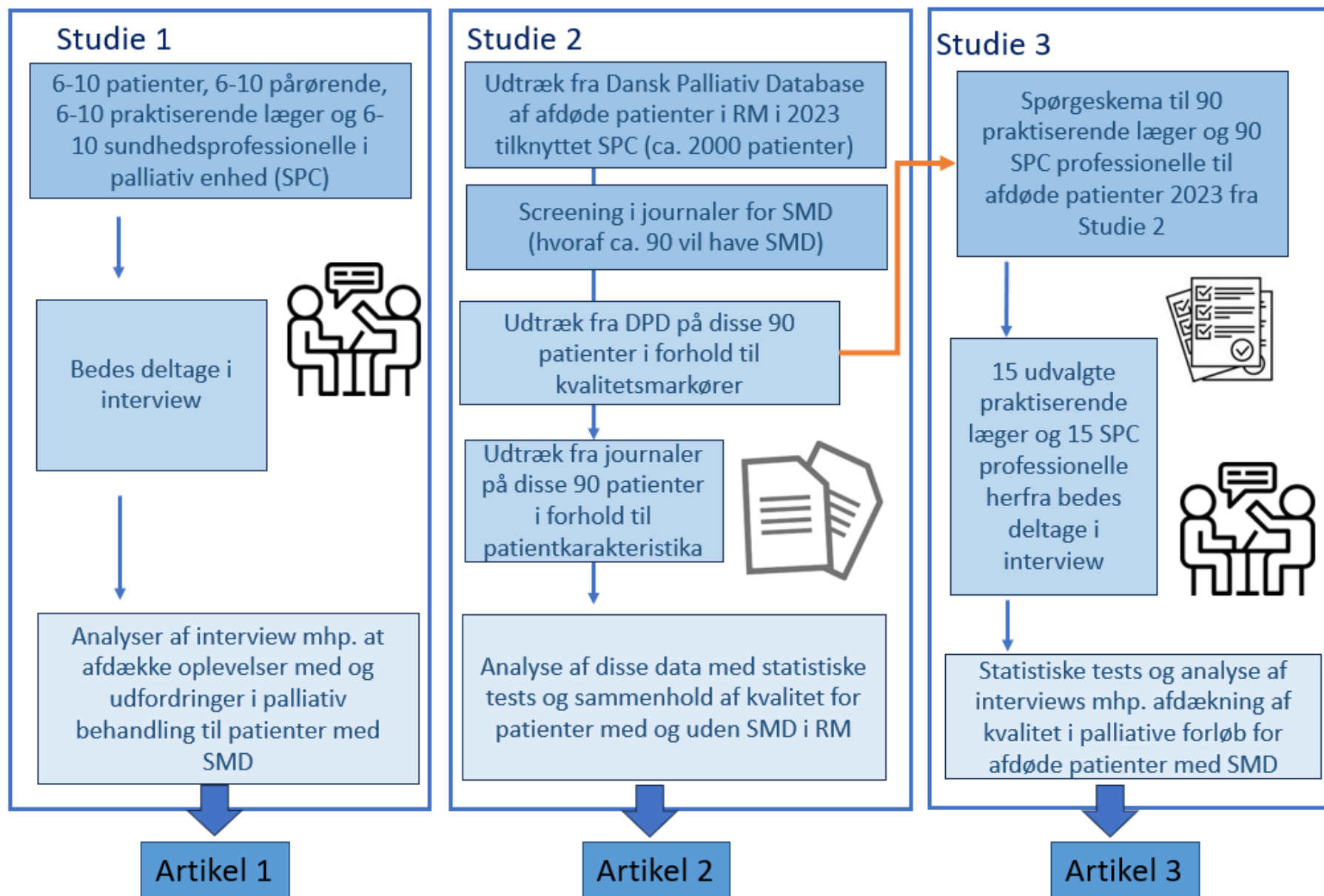
KVALITET I PALLIATIV BEHANDLING?

—
To og to:

Hvad opfatter I som god kvalitet i palliative forløb til denne patientgruppe?

Eksempler?

STUDIE 1:

Experiences with End-of-Life Care for Patients with Pre-existing Severe Mental Disorders, their Relatives, and Health Care Professionals

Artikel under review

6 semistrukturerede interviews med patienter i palliative forløb med SMD og personer rundt om dem (I alt 20 interviews)

Temaer:

- Tanker om fremtiden
- Relationer ved livets afslutning
- Ændringer i psykiske symptomer ved livets afslutning
- Åbenhed og dens rolle

CITATER FRA MIT STUDIE

Taget ud

KONKLUSION PÅ MIT 1. STUDIE

- Som alle andre har patienter med SMD også tanker om- og frygt for hvad der ligger forude når de er terminalt syge. + Ønsker og mål for den sidste tid
- Relationer er enormt vigtige både til pårørende og sundhedsprofessionelle. Egen læge vigtig pga. årelangt kendskab. Ofte konfliktfyldte relationer med pårørende.
- Ikke nødvendigvis meget sværere forløb pga. psykisk sygdom. Nogle fik det værre, andre fik, lidt paradoksalt, ro i de psykiske symptomer ved terminal sygdom
- Åbenhed var afgørende. De fleste patienter vil gerne tale om SMD + EOL med sundhedsprofessionelle, og dem der ikke har lyst, synes det under alle omstændigheder er okay at blive spurgt og kan godt sige nej tak til emnet i samtalen

ANTROPOLOGISKE STUDIER I CASEMED

Antropolog Josefine Maria Bruun

Resultater/temaer:

- Stigma
- Åbenhed / lukkethed
- Barrierer i sundhedsvæsnet (kontinuitet og tid)
- Socialt netværk og professionel støtte

Cancer Patients with Pre-Existing Severe Mental Disorders (CASEMED): Experiences and Barriers according to Patients and Relatives

Josefine M. Bruun, Pernille Andreassen^{2,3}, Louise E. Fløe¹, Jesper G. Eriksen^{1,4}, Poul Videbech⁵, Søren P. Johnsen⁶, Trine Brogaard⁷, Kelly E. Irwin^{8,9}, Mette A. Neergaard^{1,2,10}

Healthcare Professionals' Perspectives on Caring for Patients with Cancer and Pre-Existing Severe Mental Disorders

Josefine Maria Bruun^{1,2}, Pernille Andreassen³, Louise Elkjær Fløe^{1,2}, Jesper Grau Eriksen^{1,2,4}, Poul Videbech⁵, Søren Paaske Johnsen⁶, Trine Brogaard⁷, Mette Asbjørn Neergaard^{1,2,8}

JOSEFINES STUDIER

Temaer/resultater **fra de sundhedsprofessionelles interviews** (onkologiske læger, sygeplejersker, radiografer, psykiatere og psykiatriske sygeplejersker):

Resultater/temaer

- Manglende viden om psykiatri
- Modvilje i forholdt til svær psykiatrisk sygdom
- Mangel på faglige diskussioner
- Udfordringer med overgange
- Mangel på tid og kontinuitet

MENLOC SYNTESEN

Summary of thematic syntheses

<p>Structure of the system</p> <p>Policy and guidance Separate commissioning, management and organisation</p> <ul style="list-style-type: none"> • Accessing and navigating the system • Access for homeless and vulnerable groups • Care coordination across systems • Resources <p>Partnership</p> <ul style="list-style-type: none"> • Funding and flexibility to work in partnership • Multidisciplinary teamwork • Ongoing interprofessional communication <p>No right place to die</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dying at home • Dying in a mental health hospital • Dying in a hostel • Dying in an acute hospital • Dying in a nursing home or residential facility • Dying in a hospice 	<p>Professional issues</p> <p>Relationships between health care professionals and people with severe mental illnesses</p> <ul style="list-style-type: none"> • Connecting relationships • Talking about death and dying • Attitudes and beliefs of health care professionals <p>Mental health professionals doing end of life care</p> <ul style="list-style-type: none"> • Experience, knowledge and skills • End of life care not being mental health work • Emotional distress <p>End of life care professionals doing mental health care</p> <p>Training and education</p> <ul style="list-style-type: none"> • Educational needs • Core professional preparation • In-service education • End of life and mental health staff learning from each other 	<p>Contexts of care</p> <p>Managing the interface between mental health and end of life care</p> <ul style="list-style-type: none"> • General practitioners managing care • The role of medical specialists • Referral • Mental health assessment at the end of life <p>Health care services and treatment utilisation in the last year of life</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ambulatory visits to GP or medical specialists • Palliative care services • Long term institutional care • Acute care • Intensive care unit admissions • Emergency department visits • Invasive interventions • Chemotherapy • Advanced diagnostic examinations • Use of medications at the end of life <p>Meeting individual and family needs</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spiritual and psychosocial support • Families and their involvement • Advocacy • End of life care preferences
<p>Living with severe mental illness</p> <p>Complexities of end of life care</p> <p>Familiarity and trust</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trust and rapport • Supporting people in familiar environments <p>Recognising physical decline</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifying signs of declining health • The Impact of late diagnosis • Identifying an EoLC trajectory for those who are homeless 	<p>Diagnostic delay and overshadowing Receiving late diagnoses</p>	<p>Medical futility Exhausting the optimism of health professionals</p>
<p>Decisional capacity and dilemmas Capacity, consent and dilemmas in care and treatment</p>	<p>Key</p> <p>Evidence from synthesis of research, policy and guidance</p> <p>Evidence from synthesis of case studies</p>	<p>Individuals and their networks The importance of support in the community</p> <p>Care provision Care across different settings and by different groups of professionals</p>

HVAD VI ALLEREDE VED ER VIGTIGT

Screene for psykisk sygdom ved henvisning

Åbenhed og nysgerrighed omkring psykiske diagnoser og personen bag

Nedbringe stigma

Undervisning i psykiatri/viden om psykiatri

Samarbejde med psykiatrien

Respekt for et anderledes liv

DIALOG I GRUPPER AF 2-3 PERSONER

Spørgsmål

- Hvad gjorde indtryk under oplægget?
- Hvad er Jeres erfaringer med patienter med svær psykisk sygdom i palliativ indsats? Både godt og skidt?
- Hvordan kan vi optimere indsatsen?
(Gerne 3 konkrete ting)

15 min

OPSAMLING OG SPØRGSMÅL

Hvad talte i om i grupperne?

Noget særligt vi tager med hjem?

Spørgsmål til mig?

AARHUS
UNIVERSITET